

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL
NÚMERO 34 / SEGONA ÈPOCA / DESEMBRE DE 1994

**Consell Insular
de Mallorca**

alimara

Núm 34

Segona època, desembre de 1994

Edita: Consell Insular de Mallorca,
Redacció: Servei d'Acció Social i Sanitat
General Riera 67
07010 Palma
Tel.: (971) 76 07 62
Fax: (971) 76 19 52

Portada: *"Hoy pago yo"*
de Dionís Bennassar

Paginació: Ferran Sintès. 43 87 72
Impressió: Planogràfica Balear, S.L. 60 48 32
Dip. Legal PM 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament
l'opinió dels seus autors.

FLEXIBILITZACIÓ DE LES PRESTACIONS BÀSIQUES DE SERVEIS SOCIALS DE CORPORACIONS LOCALS DEL PLA CONCERTAT

Lluís Ballester Brage

Diplomat en T. S.

Unitat de Planificació i Estudis

Servei d'Acció Social i Sanitat. CIM

PREÀMBUL

Han passat uns anys i han canviat moltes circumstàncies des que el 1988 se signaren els Convenis-Programes entre el d'aleshores Ministeri de Treball i Seguretat Social o Ministeri d'Afers Socials i els governs de setze Comunitats Autònomes per al desenvolupament de prestacions bàsiques de serveis socials de Corporacions Locals, en el marc del que comunament coneixem per "Pla Concertat".

Totes les Comunitats Autònomes han promulgat Lleis de Serveis Socials o d'Acció Social. En qualque cas, fins i tot s'han renovat o estan en procés de renovació o revisió, per adaptar aquesta normativa a les noves realitats.

Les situacions i les necessitats evolucionen i es modifiquen, apareixent noves dades i noves causes d'exclusió i marginació social. Els recents fenòmens de pobresa derivats de la crisi econòmica i l'atur, i també altres circumstàncies que provoquen situacions de risc a la perifèria de les grans ciutats o en els nuclis de població rural molt aïllats, suposen nous reptes per a l'Acció Social.

També s'estan transformant els recursos i les possibles solucions que s'han d'utilitzar davant d'aqueixes necessitats socials i les instàncies i institucions implicades en la seva aplicació.

En aquest àmbit és especialment destacable el paper progressivament important que estan jugant les Corporacions Locals en la gestió dels Serveis Socials i la seva capacitat per articular programes integrals amb base en el territori, capaços de coordinar i racionalitzar els recursos en major mesura.

Cal destacar, a més, el paper de la iniciativa social que, tant a nivell d'associacions sense ànim de lucre, com de fundacions de caràcter social, estan assumint cada vegada en major mesura actuacions en l'àmbit del benestar social.

I, finalment, hem de seguir avançant en la línia d'aconseguir un "Estat de Benestar Social" en el qual els serveis i prestacions socials arribin a ser considerats drets ciutadans, constituint una vertadera xarxa de solidaritat.

Per tot això, és necessari fer una nova interpretació de les normes i els acords en vigor i arribar a un major grau de consens, flexibilitzant els serveis i les prestacions, de forma que es puguin aconseguir elements comuns de referència, sense perjudici dels aspectes diferencials de cada Comunitat Autònoma i la competència d'aquestes en matèria de Serveis Socials.

LA CLASSIFICACIÓ DELS SERVEIS SOCIALS

De les múltiples divisions que poden fer-se dels Serveis Socials, a raó de diferents àmbits, n'hem d'utilitzar, a l'efecte, dues:

Per raó dels usuaris als quals es dirigeixen:

La majoria de les Lleis de Serveis Socials o d'Acció Social fan referència a aquest tipus de classificació:

- Per una part, els serveis socials generals, comunitaris o bàsics, destinats a tota la població i generalment de gestió local.
- Per altra, els serveis socials específics o especialitzats, destinats a col·lectius d'especial risc social, la gestió dels quals té diverses modalitats, d'acord amb les característiques de la Corporació Local i de la regulació al respecte en cada Comunitat Autònoma.

Per raó del nivell d'actuació o d'intervenció:

Aquesta divisió està també recollida a algunes Lleis de Serveis Socials, explícitament o implícita, i pot resumir-se en dos nivells:

- Un PRIMER NIVELL o d'atenció primària, com a resposta propera davant de qualsevol demanda o situació de necessitat, realitzada amb mitjans normalitzats, destinada a individus, famílies o grups específics i de gestió local.
- Un SEGON NIVELL o d'atenció especialitzada, destinada a usuaris provinents o "derivats" del nivell anterior, realitzada amb mitjans especialitzats i destinada generalment a situacions o col·lectius específics.

ACORDS DE LA COMISSIÓ DE SEGUIMENT DEL PLA CONCERTAT

Des del marc dels òrgans de participació del Pla Concertat, en concret per la Comissió de Seguiment, s'han realitzat varis intents i adoptat acords en el sentit d'anar precisant cada vegada més les prestacions i equipaments que configuren la xarxa bàsica, amb el suport de diversos treballs i estudis d'experts sobre el tema.

En concret, en la reunió de la Comissió de Seguiment de 13 de juliol de 1993 s'acordà aprovar l'esquema bàsic sobre "Definició operativa de les Prestacions" mantenint les de

- I. Informació i orientació.
- II. Suport a la unitat convivencial i ajuda a domicili.
- III. Allotjament alternatiu.
- IV. Actuacions específiques de prevenció i inserció.

Per la seva part, la Comissió de Seguiment, en la seva reunió de 30 de maig de 1994, aprovà els criteris de flexibilització de prestacions, estenent la seva cobertura de manera que puguin abarcar no només serveis socials generals, comunitaris o bàsics, sinó també tots els inclosos en el primer nivell d'intervenció, sobre la base dels següents criteris:

- 1) Que aquestes prestacions es gestionin en tot cas des d'equipaments de titularitat de Corporació Local.
- 2) Que el seu nivell d'atenció sigui de caràcter primari, incloent actuacions considerades bàsiques, comunitàries o generals, que constitueixin a la vegada la "porta d'entrada" al sistema públic de serveis socials.
- 3) Que la seva cobertura es refereixi a l'àmbit local de dita corporació.
- 4) Que aquest nivell d'assistència s'entengui com a "bàsic", fins al moment en què sigui necessari derivar l'atenció a altres instàncies o serveis especialitzats o específics.
- 5) Que els serveis i actuacions de caràcter tècnic s'exerceixin des dels Centres de Serveis Socials (o Centres equivalents, segons la denominació i estructura en cada Comunitat Autònoma o Corporació Local).
- 6) Que aquestes prestacions vagin dirigides indistintament a tota la població o a qualsevol dels grups o sectors considerats objecte d'atenció.
- 7) Que el conjunt d'aquestes actuacions i programes constitueixen un sistema integrat que racionalitzi els recursos, possibilitant una millor atenció i evitant duplicitats o solapaments.

Aquesta nova configuració de les prestacions bàsiques donaria lloc a ampliar els projectes (sobre tot pel que respecta als equipaments) contemplats a la clàusula tercera dels ja anomenats convenis-programa, incloent tots aquells de la xarxa bàsica que desenvolupin les prestacions amb les característiques assenyalades anteriorment.

En concret, podrien formar part d'aquesta xarxa les següents:

- Centres de Serveis Socials, o equivalents, com element fonamental del sistema.
- Albergos, d'allotjament temporal.
- Centres d'acollida com establiments residencials no permanents.

- Menjadors socials.
- Oficina o serveis d'informació i assessorament sobre necessitats i recursos socials.
- Centres socials d'estada diürna.
- Miniresidències i pisos tutelats.

ACORD DE LA CONFERÈNCIA SECTORIAL

Sobre la base de l'anteriorment exposat, la Conferència Sectorial en la reunió de 16 de juny de 1994, a Sant Sebastià, acordà:

- 1) Considerar com a "Prestacions Bàsiques de Serveis Socials" els que com a tal s'enumeren a la clàusula segona dels Convenis-Programes entre el d'aleshores Ministeri de Treball i Seguretat Social o el Ministeri d'Afers Socials i els Governos d'algunes Comunitats Autònomes per al desenvolupament de prestacions bàsiques de serveis socials de corporacions locals, de 5 de maig de 1988 i de 17 d'agost de 1988, examinades i interpretades per la Comissió de Seguiment, i que en concret fan referència a:
 - Informació i orientació.
 - Suport a la unitat convivencial i ajuda a domicili.
 - Allotjament alternatiu.
 - Actuacions específiques de prevenció i inserció.
- 2) Adoptar criteris de flexibilització en l'aplicació i desenvolupament de les anomenades prestacions, acordats igualment en la Comissió de Seguiment, amb ampliació als projectes i equipaments a què poguessin donar lloc, sobre la base dels següents principis:
 - Titularitat de Corporació Local dels equipaments corresponents.
 - Àmbit local d'actuació.
 - Nivell d'atenció primària.
 - Assistència amb mitjans propis no especialitzats.
 - Vinculació als Centres de Serveis Socials, o equipament semblant.
 - Possibilitat d'atenció a tota la població o a qualsevol dels seus sectors.
 - Necessitat que les seves activitats constitueixin un conjunt de programes coordinats que facilitin la racionalització dels recursos.